۱۵۷

چهل حدیث

داوری

محمدحسین بریموندی

۲۸

بسم الله الرحمن الرحیم

چهل حدیث داوری

نویسنده:

محمدحسین بریموندی

ناشر چاپی:

زائر- آستانه مقدسه قم

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

چهل حدیث داوری

مشخصات کتاب

سرشناسه : بریموندی، محمدحسین، ۱۳۵۴ -

عنوان و نام پدیدآور : چهل حدیث داوری/ محمدحسین بریموندی.

مشخصات نشر : قم: آستانه مقدسه قم،انتشارات زائر، ۱۳۸۷.

مشخصات ظاهری : ۵۵ ص.؛ ۱۲ × ۵/۱۶ س م.

فروست : آستانه مقدسه قم،انتشارات زائر؛ ۱۵۷. چهل حدیث؛ ۲۸.

شابک : ۶۰۰۰ ریال: ۹۷۸-۹۶۴-۱۸۰-۰۵۵-۲

یادداشت : کتابنامه: ص. ۵۳- ۵۵؛ همچنین به صورت زیرنویس.

موضوع : اربعینات -- قرن ۱۴

موضوع : احادیث شیعه -- قرن ۱۴

موضوع : قضاوت -- احادیث

شناسه افزوده : آستانه مقدسه قم. انتشارات زائر

رده بندی کنگره : BP۱۴۳/۹/ب۴۶چ۹ ۱۳۸۷

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۲۱۸

شماره کتابشناسی ملی : ۱۹۱۸۰۲۸

ص: ۱

اشاره

فهرست مطالب

فهرست مطالب

مقدمه الناشر

کَلامُکُمْ نُورٌ

سخن شما اهل بیت، نور است.

زیارت جامعه کبیره

بر آستان احادیث اهل بیت ، عقل خضوع می کند دل خشوع می یابد و روح سیراب می شود . احادیث نورانی ائمه اطهار ، منشوری است که حکمت های قدسی و معارف ناب الهی را بر دل ها و عقل ها می تاباند . گلشنی روح پرور و گنجینه ای گرانبها و سرمایه ای پایان ناپذیر است .

امام باقر علیه السلام فرمود :

ص: ۶

شَرِّقا أوْ غَرِّبا ، فَلا تَجِدانِ علما صحيحا اِلاّ شيئا خَرَجَ مِنْ عِندِنا اهلِ البیت؛(۱)

به شرق و غرب جهان بروید ، هیچ دانش صحیحی نخواهید یافت ، مگر آن که از ما خاندان پیامبر صادر شده است .

همواره مدیون راویان ، محدّثان و عالمان گذشته شیعه ایم که با دقّت و درایت و مسئولیت شناسی ، سخنان نورانی پیشوایان معصوم را ثبت و ضبط کرده و به عنوان «میراث اهل بیت» به نسل های بعدی سپرده اند .

احادیث اهل بیت علیهم السلام آنگونه که خودشان فرموده اند ، «نور» است .

مجموعه های حدیثی ، دانشکده های صامت امّا جاویدان امامان شیعه است که بشریّت را آموزش غیر حضوری می دهد و خرسندیم که ما میراث دار این علوم و معارفیم . برای پیمودن راه صحیح زندگی و

۱- ۱ . الکافی ، کلینی ، ج ۱ ، ص ۳۹۹ .

رهایی از حیرت ها و ضلالت ها و کج راهه ها ، نیازمند این احادیثیم که «چراغ راه» و هدایت گر اندیشه ها و صفابخش دل ها و جان ها است .

روایات پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و اهل بیت او ، هم در عرصه مباحث اعتقادی برای ما «حجّت» است ، هم در قلمرو فقه و تبیین احکام شرع و حلال و حرام الهی سند و پشتوانه است ، هم در موضوعات اخلاقی ، تربیتی ، تهذیب نفس ، پند و موعظه ، سرشار از حکمت و بینش و هدایت است و اگر مردم با احادیث نورانی خاندان عصمت و طهارت آشنا شوند ، دل در گرو محبت و اطاعت آنان می نهند، همانگونه که حضرت رضا علیه السلام فرمود : اِنَّ النّاسَ لو عَلِموا مَحاسِنَ کلامِنا لَاتّبعونا؛(۱)

اگر مردم خوبی ها و زیبایی های سخن ما را بدانند ، از

۱- ۱ . بحار الانوار ، ج ۲ ، ص ۳۰ ، ح ۱۳ .

ما پیروی می کنند .

بر این اساس ، آموختن ، نوشتن ، بیان ، نشر ، شرح و تبیین، حفظ و تعلّم احادیث اهل بیت ، کاری است ارزشمند و در راستای حفظ و گسترش فرهنگ اهل بیت علیهم السلام .

کتب حدیثی شیعه ، همچون دریایی عمیق و موّاج پر از گهرهای نفیس است . برای بهره گیری از ذخایر این اقیانوس ژرف و پرگهر ، باید به غوّاصی در دل آن پرداخت و لؤلؤ و مرجان هایی به دست آورد و به نسل امروز و مشتاقان عرضه کرد .

«چهل حدیث نویسی» ، یکی از گام های ارزشمند در نشر و تشریح احادیث عترت پاک نبوی است که عالمان از دیرباز به آن مبادرت می ورزیدند و جامعه را از معنویّت آثار اهل بیت بهره مند می ساختند . اینکه امامان فرموده اند : هر کس چهل حدیث از احادیث ما را حفظ کند ، در روز قیامت فقیه و دین شناس

برانگیخته می شود ، هم پشتوانه چنین حرکت علمی و فرهنگی است ، هم ما را به ضرورت حفظ احادیث آنان آگاه می کند . چه حفظ به معنای به حافظه سپردن باشد ، چه ثبت و ضبط و جلوگیری از فراموش شدن و از بین رفتن باشد و چه به معنای حفظ در عمل . به هر حال ، تشویقی است برای رویکرد به معارف اهل بیت که در کلمات نورانی آنان نهفته است .

امروز ، نیاز جامعه به آشنایی با فرهنگ ناب اهل بیت ، بیش از هر زمان احساس می شود . عطش و استقبال هم که مردم از خود نشان می دهند ، ضرورت ارائه و عرضه کلمات خاندان عصمت را در قالبی روان ، سهل الوصول و متناسب با اقشار مختلف علاقه مند ، روشن تر نشان می دهد و به همین دلیل ، مراکز و مؤسّسات و اشخاصی به نشر «چهل حدیث» می پردازند .

آستانه مقدسه حضرت معصومه علیهاالسلام نیز به عنوان یک حرکت فرهنگی در راه نشر احادیث پیشوایان دین

و ترویـج معارف عترت ، اقدام به چاپ این سلسـله از چهل حدیث های موضوعی کرده است . موضوعات ، ابتدا در کمیته ای تعیین ، سـپس به محققـان و مؤلفـان سـفارش داده شـده تـا به گردآوری و تـدوین چهل حـدیث پیرامون موضوعات برگزیـده بپردازند . سعی شده است اغلب موضوعات ، اخلاقی ، تربیتی ، کاربردی و معارفی باشد . تا چه قبول افتد و چه در نظر آید .

* * *

امّا جزوه حاضر .....

از جلوه های مهم نظام اسـلامی ، اجرای عـدالت در جامعه و رسانـدن حق به حق دار و جلوگیری از ظلم است و این مسؤولیت مهمّ ، بر عهده قوّه قضائیه ، قضات ، دادگاه ها و همه اشخاص ومراکز مرتبط با قضاوت و دادرسی است .

داوری در نزاع ها و قضاوت در مخاصمات ، کاری بس بزرگ و دشوار است که اگر بر پایه حق و عدل

صورت گیرد، مایه آبروی یک حکومت و اعتماد مردم به مسؤولان و دلگرمی در زندگی است و اگر خدای نکرده به رشوه و بی عدالتی آلوده شود ، موجب خشم خدا و نارضایتی مردم می گردد.

در منابع دینی ، درباره قضاوت و صفات قاضی و بایسته های داوری و برکات اجرای حدود الهی و پاداش قاضیان خداترس و عادل و باانصاف ، رهنمودهای ارزنده ای وجود دارد و نکات مهمّی درباره این مسأله حیاتی و عواقب و آثار قضاوت به جور و قضاتِ وابسته به دنیا بیان شده است .

این جزوه که به همّت برادر ارجمند حجه الاسلام محمّد حسین بریموندی فراهم آمده است ، گزیده ای از انبوه روایات اسلامی درباره این موضوع است . در همین جا از زحمات ایشان تقدیر می شود .

امید است تعالیم دین و رهنمود پیشوایان معصوم علیهم السلام ، دستگاه قضایی و قاضیان و دادرسان ما

را در قلمرو «قضاوت به عدل» و «پرهیز از جور» مفید افتد و جامعه ازبرکات آن برخوردار گردند.

انتشارات زائر / آستانه مقدسه

۱۳۸۷ ش

ص: ۱۳

۱.قضا

اِنَّ اللّه َ یَأْمُرُکُمْ اَنْ تُؤَدُّوا الاَمانـاتِ اِلی اَهلِهـا وَ اِذا حَکَمْتُمْ بَیْنَ النّاسِ اَنْ تَحْکَمُوْا بِالْعَدْلِ اِنَّ اللّه َ نِعِمّا یَعِظُکُمْ بِهِ اِنَّ اللّه َ کانَ سَمیعا بَصیرا؛(۱)

خداونـد به شـما فرمـان می دهـد که امـانت هـا را به صاحبان آن ها باز گردانیـد، و چون بین مردم داوری می کنیـد، دادگرانه داوری کنید. خداوند به امری نیک پندتان می دهد، که خداوند شنوای بیناست.

ص: ۱۴

۱- ۱ . نساء: ۵۸.

۲.داوری الهی

وَ اللّه ُیَحْکُمُ عَلَی ما غابَ عَنْکَ؛(۱)

داوری در آن چه از تو پنهان است با خدای جهان می باشد.

ص: ۱۵

۱- ۱ . نهج البلاغه، نامه ۵۳، ص ۴۰۴

۳.قضاوت رسول اللّه در بین مردم

امام صادق علیه السلام :

اِنَّ رَسُولَ اللّه ِ صلی الله علیه و آله قَدْ قَضی بِشاهِدٍ وَ یَمِینٍ؛(۱)

به درستی که رسول خدا صلی الله علیه و آله با شاهد و سوگند بین طرفین دعوا قضاوت می کردند.

ص: ۱۶

۱- ۱ . وسائل الشیعه، ج ۲۷، ص ۲۶۷.

۴.ویژگی الهی قضاوت اهل بیت علیهم السلام

علی بن الحسین علیه السلام :

قالَ سَأَلْتُهُ بِأَیِّ حُکمٍ تَحْکُمُونَ؟ قالَ: حُکمِ آلِ داوودَ فَإنْ اَعیانا شَی ءٌ تَلقَّانا بِهِ رُوحُ القُدسِ؛(۱)

جعید همدانی گوید: از امام سجاد علیه السلام پرسید: «بر چه اساسی قضاوت می کنید»؟

فرمود: «به حکم و قضاوت داوود». پس اگر در جایی درماندیم روح القدس آن را به ما می رساند.

ص: ۱۷

۱- ۱ . الکافی، ج ۱، ص ۳۹۸.

۵.قرآن و سنت برترین داور

علی علیه السلام درباره ارجاع اختلافات به خدا و رسول صلی الله علیه و آله فرموده است:

فَرَدُّهُ إِلَی اللّه ِ اَنْ نَحْکُمَ بِکِتابِهِ وَرَدُّهُ إِلَی الرَّسُولِ أَنْ نَأْخُذَ بِسُنَّتِهِ؛(۱)

در (خصومت و اختلافات) کتاب الهی و سنت نبوی را مراجع حل اختلاف قرار دهید.

۱- ۱ . نهج البلاغه، خ ۱۲۴، ص ۱۶۸.

۶.اهمیت قضاوت در اسلام

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام به شریح:

قَدْ جَلَسْتَ مَجْلِسا لایَجْلسُهُ إِلاَّنَبِیٌّ اَوْ وَصِیٌّ نِبیٍّ اَوْ شَقِیٌّ؛(۱)

در جایگاهی نشسته ای که فقط جای نبی و وصی یا انسان شقی و بدبخت است.

ص: ۱۹

۱- ۱ . کافی، ج ۷، ص ۴۰۶.

۷.داوری طاغوت

امام صادق علیه السلام :

مَنْ تَحاکَمَ إِلی الطاغُوتِ فَحَکَمَ لَهُ فَإِنَّما یَأْخُذُ سُحْتا وَ إِنْ کانَ حَقُّهُ ثابِتا؛(۱)

اگر کسی طاغوت را حاکم دعوا قرار دهد، اگرچه حق مسلمی برای او حکم کند، حق تصرف در آن چه را گرفته ندارد و آن سحت و مال حرام است، اگرچه حق مسلم او باشد.

ص: ۲۰

۱- ۱ . کافی، ج ۷، ص ۴۱۲.

۸.دانش قضات

امام صادق علیه السلام :

أُنْظُرُوا إِلی رَجُلٍ مِنْکُمْ یَعْلَمُ شَیئا مِنْ قَضائِنا فَاجْعَلُوهُ بَیْنَکُم فَإِنّی قَدْ جَعَلْتُهُ قاضِیا فَتَحاکَمُوا إِلَیهِ؛(۱)

از جمع خود (شیعیان) به کسی مراجعه کنید که بر احکام الهی وقوف و آشنایی دارد و ما او را در بین شما قاضی قرار دادیم. داوری را پیش وی ببرید.

۱- ۱ . کافی، ج ۷، ص ۴۱۲.

۹.قضاوت براساس گمان

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

لَیْسَ مِنَ الْعَدْلِ الْقَضاءُ عَلَی الثِّقَهِ بِالظَّنِّ؛(۱)

از عدالت نیست که بر شخص مورد اعتماد براساس گمان داوری کنی.

ص: ۲۲

۱- ۱ . نهج البلاغه، حکمت ۲۲۰، ص ۴۸۲.

۱۰.جایگاه صلح در قضاوت

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام به شریح:

وَ اعْلَمْ أَنَّ الصُّلحَ جائزٌ بَیْنَ المُسلِمینَ اِلاّ صُلحا حَرَّمَ حَلالاً أَو أَحَلَّ حَراما؛(۱)

بدان ای شریح، صلح جایز است بین مسلمانها تا جایی که حلال حرام نگردد یا چیز حرام حلال نشود.

۱- ۱ . کافی، ج ۷، ص ۴۱۳.

۱۱.عادل ترین مردم

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

أَعْدَلُ الْخَلْقِ أَقْضاهُم بِالحَقِّ؛(۱)

عادل ترین مردم قضاوت کننده ترین آنان به حق هستند.

ص: ۲۴

۱- ۱ . غرر الحکم، ج ۱، ص ۱۸۴.

۱۲.رسوایی در حکم جور

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

أَفْظَعُ شَیءٍ ظُلمُ الْقُضاهِ؛(۱)

دردناک ترین چیز ستم کردن قاضیان است.

ص: ۲۵

۱- ۱ . غرر الحکم، ص ۱۴۷.

۱۳.اهمیت قضاوت به حکم الهی

امام صادق علیه السلام :

مَنْ حَکَمَ فی دِرهَمینِ بِغَیرِ ما أَنْزَلَ اللّه ُعَزَّوَجَلَّ فَهُوَ کافِرٌ بِاللّه ِالعَظیمِ؛(۱)

کسی که در دو درهم به غیر آنچه از طرف خداند نازل شد حکم کند، کافر به خداوند بزرگ است.

ص: ۲۶

۱- ۱ . کافی، ج ۷، ص ۴۰۸.

۱۴.طلب قضاوت برای دنیا

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

مَنْ ابتَغی القَضاءَ وَ سَأَلَ فِیهِ الشُفَعاءَ وُکِلَ إلی نَفْسِهِ وَ مَنْ اُکْرِهَ عَلَیهِ أَنْزَلَ اللّه ُعَلیهِ مَلَکا یُسَدِّدُه؛(۱)

هر که جویای منصب قضاوت باشد و برای رسیدن به آن متوسل به این و آن شود، خداوند او را به خودش واگذارد و هر که مجبور به پذیرفتن آن شود خداوند فرشته ای بر او فرو فرستد که استوارش بدارد.

ص: ۲۷

۱- ۱ . کنز العمال، ج ۶، ص ۹۴، ح ۱۴۹۹۴.

۱۵.خصوصیات قاضی خوب

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

ثُمَّ اخْتَرْ لِلْحُکمِ بَیْنَ النّاسِ أَفْضَلَ رَعِیَّتِکَ فِی نَفْسِکَ مِمَّنْ لاتَضِیْقُ بِهِ الْاُمُورُ وَلاتَمْحَکُهُ الْخُصُومُ...؛(۱)

پس از میان مردم، برترین فرد نزد خود را برای قضاوت انتخاب کن کسانی که مراجعه فراوان آن ها را به ستوه نیاورد و برخورد مخالفان با یکدیگر او را خشمناک نسازد.

۱- ۱ . نهج البلاغه، نامه ۵۳، ص ۴۱۰.

۱۶.قضاوت ناحق

امام صادق علیه السلام :

رَجُلٌ قَضی بِجَوْرٍ وَ هُوَ یَعْلَمُ فَهُوَ فی النّارِ، وَ رَجُلٌ قَضی بِجَوْرٍ وَ هُوَ لایَعْلَمُ فَهُوَ فی النّارِ؛(۱)

کسی که به ستم حکم کند در حالی که می داند، در آتش است و کسی که جاهلانه حکم به ستم کند، جایگاهش آتش است.

ص: ۲۹

۱- ۱ . کافی، ج ۷، ص ۴۰۷.

۱۷.عواقب حکم جور

امام صادق علیه السلام :

اَیُّ قاضٍ قَضی بَیْنَ إِثنَینِ فَأَخْطَأَ سَقَطَ أَبعدَ مِنْ السَماءِ؛(۱)

هر قاضی در قضاوت دو نفر عمدا به غیر حق حکم کند، سقوطش از سقوط از آسمان به زمین هم سخت تر است.

ص: ۳۰

۱- ۱ . کافی، ج ۷، ص ۴۰۸.

۱۸.جایگاه بیّنه و یمین در قضاوت

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

اَلبَیِّنَهُ عَلَی مَنِ ادَّعی وَ الیَمینُ عَلی مَنْ اُدُّعِیَ عَلَیهِ؛(۱)

شاهد آوردن بر کسی است که ادعایی دارد و قسم مال کسی است که ادعا علیه اوست (انکار می کند).

۱- ۱ . کافی، ج ۷، ص ۴۱۵.

۱۹.پاداش زحمات قاضی

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

إِيّاكَ وَالتَّضَجُّرَ وَ التَّأذّی فی مَجْلِسِ القَضاءِ الَّذی أوجَبَ اللّه ُفيه الأجرَ، و يَحْسُنُ فيه الذُّخْرُ لِمَنْ قَضی بِالحقِّ؛(۱)

مبادا در مجلس قضاوت اظهار خستگی و ناراحتی کنی، مجلس که خداوند در آن پاداش قرار داده و برای هر کسی که به حق داوری کند ذخیره خوبی در نظر گرفته است.

ص: ۳۲

۱- ۱ . کافی، ج ۷، ص ۴۱۳، ح ۱.

۲۰.رعایت آداب قضاوت

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

یا شُرَیْحُ لاتُسارَّ أَحَدا فی مَجْلِسِکَ، وَ إِذا غَضِبْتَ فَقُمْ، وَلاتَقْضِیَنَّ وَ أَنْتَ غَضْبانُ؛(۱)

ای شریح در مجلس قضاوت، در گوشی صحبت مکن؛ و اگر عصبانی شدی، برخیز و در حال خشم هرگز داوری مکن.

۱- ۱ . من لایحضره الفقیه، ج ۳، ص ۱۵، ح ۳۲۳۹.

۲۱.رحمت الهی برسر قضاوت حق

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام به شریح:

یَدُاللّه ِ فَوْقَ رأسِ الْحاکِمِ تُرَفْرِفُ بِالرَّحْمَهِ، فَإذا حافَ وَکَلَهُ اللّه ُاِلی نَفْسِهِ؛(۱)

دست رحمت خدا، بر فراز سر قاضی در حرکت است. پس هر گاه ستم و حق کشی کند، خداوند او را به خودش وا می گذارد.

۱- ۱ . کافی، ج ۷، ص ۴۱۰، ح ۱.

۲۲.همراهی ملائکه با قضات

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

اِذا جَلَسَ القاضِی فی مَجْلِسِهِ، بَسَطَ عَلَیْهِ مَلَکانِ یُسَدِّدانِهِ وَ یُرشِدانِهِ وَ یُوفِّقانِهِ، فَاِذا جار یَخْرُجانِ وَ یَتْرُکانِهِ؛(۱)

زمانی که قاضی بر مسند قضاوت می نشیند فرشتگان فرود می آیند بر او که او را یاری و ارشاد می کنند و هنگامی که حکم ناحق بدهد خارج می شوند و او را ترک می کنند.

۱- ۱ . عوالی اللآلی، ج ۲، ص ۳۴۲، ح ۱.

۲۳.قضات طاغوت

امام صادق علیه السلام :

كُلُّ حاكِمٍ يَحْكُمُ بِغَيْرِ قَوْلِنا أَهْلَ البيتِ فَهُوَ طاغُوتٌ؛(۱)

هر حاکمی که به غیر قول ما اهل بیت حکم کند، پس طاغوت است.

ص: ۳۶

۱- ۱ . مستدرک، ج ۱۷، ص ۲۴۴، ح ۲۱۲۴۰.

۲۴.قضاوت در حالت غیر عادی

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

اِنَّهُ نَهی أَنْ یَقْضی القاضِی وَ هُوَ غَضْبانُ أَوْ جائِعٌ أَوْناعِسٌ؛(۱)

رسول خدا صلی الله علیه و آله نهی فرمودند از قضاوت قاضی در حالت خشم، گرسنگی و یا چرت زدن.

ص: ۳۷

۱- ۱ . مستدرک الوسائل، ج ۱۷، ص ۳۴۹، ح ۲۴۵۴۴.

۲۵.گوش دادن به کلام طرفین

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

إِذا تَقاضی إِلَیْکَ رَجُلانِ فَلا تَقْضِ لِلأَوّلِ حَتّی تَسْمَعَ مِنَ الآخَرِ فَإِنَّکَ إِذا فَعَلْتَ ذلِکَ تَبَیَّنَ لَکَ الْقَضاءُ؛(۱)

هر گاه در مسند قضاوت نشستی حکم مده؛ مگر آن که حرفهای هر دو را شنیده باشی. در آن صورت است که داوری برای تو روشن خواهد شد.

ص: ۳۸

۱- ۱ . من لایحضره الفقیه، ج ۳، ص ۱۳.

۲۶.عدالت در نگاه و اشاره

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

مَنْ أُبْتُلِیَ بِالقَضاءِ بینَ المسلمینَ فَلْیَعْدِلْ بَیْنَهُم فِی لَحْظِهِ وَ اِشارَتِهِ وَ مَقْعَدِهِ وَ مَجْلِسِهِ؛(۱)

هر که به داوری کردن میان مسلمانان مبتلا شود، باید در نگاه ها و اشاره کردن ها و جای نشستن و نحوه نشستن خود نسبت به آن ها یکسان رفتار کند.

۱- ۱ . کنز العمال، ج ۶، ص ۱۰۲، ح ۱۵۰۳۲.

۲۷.اهمیت گفتار قاضی در قضاوت

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

لِسانُ القاضِی بَینَ جَمْرَتینِ مِنْ نارٍ حَتّی یَقْضِیَ بَینَ النّاسِ فَإِمّا إِلی الجَنَّهِ وَ إِمّا إِلَی النّارِ؛(۱)

زبان قاضی [در هنگام قضاوت] میان دو پاره آتش است تا آن که میان مردم قضاوت کند و سرانجام او را به سوی بهشت یا جهنم می کشاند.

۱- ۱ . تهذیب الاخبار، ج ۶، ص ۳۹۲.

۲۸.عامل عزل قاضی

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

وَلِّیَ اباالأسودِ الدُوئَلی القَضاءَ، ثُمَّ عَزَلَهُ . فَقالَ لَهُ: لِمَ عَزَلْتَنی وَ ما جَنَیْتُ وَ ما خُنْتُ؟ فَقالَ : اِنّی رَأیتُ کَلامَکَ یَعْلُو عَلی کَلامِ خَصْمِکَ؛(۱)

امام علی علیه السلام ابوالاسود دوئلی را به قضاوت گماشت. سپس او را عزل کرد. امام علیه السلام در پاسخ به ابو الاسود دوئلی که پرسید: «چرا مرا با آن که مرتکب خیانت و جنایت نشده ام از منصب قضا عزل کردی»؟ حضرت فرمود: «دیدم که صدایت را از صدای خصم بالا برده ای».

ص: ۴۱

۱- ۱ . عوالی اللآلی، ج ۲، ص ۳۴۳، ح ۵.

۲۹.جایگاه قاضی عادل در آخرت

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ لِلّهَ جَنَّهً لایَدْخُلُها إِلاّ ثَلاثَهٌ : أَحَدُهُمْ مَنْ حَکَمَ فی نَفْسِهِ بِالحَقِّ؛(۱)

خداوند را در قیامت بهشتی است که احدی به آن راه ندارد، مگر سه گروه یکی از آن سه گروه کسی است که درباره خودش به حق قضاوت کند.

۱- ۱ . کافی، ج ۲، ص ۱۴۸.

۳۰.قضاوت جور در جهنّم

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ النَّواویسَ شَکَتْ إِلی اللّه ِ شِدَهَ حَرِّها، فَقالَ لَها: اُسْکُتی؛ فَإِنَّ مواضعَ القُضاهِ أَشَدُّ حَرّا مِنکِ؛(۱)

نواویس (جایگاهی در دروزخ) از گرمای سخت خود به درگاه خداوند شکایت کرد. خداوند خطاب به آن فرمود: ساکت باش. همانا جایگاه قاضیان از جای تو سوزان تر است.

ص: ۴۳

۱- ۱ . من لایحضره الفقیه، ج ۳، ص ۶، ح ۳۲۲۶.

۳۱.رجوع به قاضی ظالم

امام صادق علیه السلام :

أَیُّما مُومِنٍ قَدَّمَ مُؤمنا فی خُصومَهٍ إلی قاضٍ أو سلطانٍ جائِرٍ فَقضی عَلَیهِ بِغَیْرِ حُکْمِ اللّه ِفَقَدْ شَرِکَهُ فی الأِثمِ؛(۱)

هرگاه مومنی برادر مومن خودش را جهت رفع خصومت به سوی قاضی یا حاکم ظالمی ببرد و او برخلاف حکم الهی، حکم کند، شریک در گناه قاضی ظالم خواهد بود.

ص: ۴۴

۱- ۱ . کافی، ج ۲، ص ۳۵۸.

۳۲.موانع قبولی شهادت در قضا

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

لَمْ تَجُزْ شَهادَهُ الصَبیِّ وَ لاخَصْمٌ و لامُتَّهَمٌ ولاظَنِینٌ؛(۱)

گواهی کودک و دشمن و متهم و ظنین (مورد گمان بد) پذیرفته نمی شود.

ص: ۴۵

۱- ۱ . النوادر أشعری، ص ۱۶۰.

۳۳.رشوه در قضاوت

امام صادق علیه السلام :

اَلرَّشاءُ فِی الْحُکْمِ هُوَ الْکُفْرُ بِاللّه ؛(۱)

پذیرش رشوه در قضاوت همانا کافر شدن به خداست.

ص: ۴۶

۱- ۱ . کافی، ج ۷، ص ۴۰۹.

۳۴.شفاعت در حد نیست

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

یا اُسامَهُ ! لاتَشْفَع فی حَدٍّ؛(۱)

ای اسامه! در حدود الهی شفاعت و واسطه گری مکن.

۱- ۱ . کافی، ج ۷، ص ۲۵۴، ح ۴.

۳۵.خطا در قضاوت (غیر عمد)

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

اِنَّ ما أَخَطَأَتِ الْقُضاهُ فی دَمٍ أَوْ قَطْعٍ فَهُوَ عَلی بَیتِ مالِ الْمُسْلِمینَ؛(۱)

همانا خطای قاضی در حکم قصاص به قتل یا قطع عضو بر عهده بیت المال مسلمین است.

۱- ۱ . من لایحضره الفقیه، ج ۳، ح ۸، ص ۵.

۳۶.بدترین قاضی

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

شَرُّ الْقُضاهِ مَنْ جارَتْ أَقْضِیَتُهُ؛(۱)

بدترین قاضی ها کسی است که ستمگرانه داوری کند.

ص: ۴۹

۱- ۱ . غرر الحکم، ج ۲، ص ۱۱۹۴، ح ۵۷۱.

۳۷.آفت قضاوت

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

آفَهُ القُضاهِ الطَّمَعُ؛(۱)

آفت قاضیان طمع است.

ص: ۵۰

۱- ۱ . غرر الحکم، ج ۲، ص ۳۹۳۶، ص ۱۱۹۴.

۳۸.زوال قدرت قاضی

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

مَنْ جارَتْ أَقْضِیَتُهُ زالَتْ قُدرَتُهُ؛(۱)

هر که در حکمهایش ستم نماید، قدرتش زایل گردد.

ص: ۵۱

۱- ۱ . غرر الحکم، ج ۲، ص ۱۱۹۴، ح ۷۹۴۳.

۳۹.شهادت دروغ

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

یُبْعَثُ شاهدُ الزُّورِ یَوْمَ القِیامَهِ یَدْلَعُ لِسانَهُ فی النّارِ کَما یَدْلَعُ الْکَلْبُ لِسانَه فی الإناءِ؛(۱)

در روز قیامت حال کسی را که شهادت دروغ داده که با زبان خود آتش جهنم را می لیسد، همان طور که سگ کاسه آب را می لیسد.

۱- ۱ . دعائم الاسلام، ج ۲، ص ۵۰۷.

۴۰.تلقین نکردن به گواهان

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

اِنَّ رَسُولُ اللّه ِ نَهی أَنَ یُحابِیَ القاضی أَحَدَ الخَصْمَینِ بِکَثْرِهِ النَّظَرِ وَ حُضُورِ الذِّهنِ، وَ نهی عَن تَلقینِ الشُّهُودِ؛(۱)

رسول خدا صلی الله علیه و آله از این که قاضی فقط به یکی از طرفین مخاصمه نیک بنگرد و توجه کند نهی فرموده و از تلقین کردن به گواهان نیز نهی فرمود.

ص: ۵۳

۱- ۱ . مستدرک الوسائل، ج ۱۷، ص ۳۵۰، ح ۲۱۵۴۴.

منابع و مآخذ

منابع و مآخذ

۸۱. تهـذیب الاحکام ، شیـخ طوسـی ، ولادت ۳۸۵ ه ق خراسـان ، وفـات ۴۶۰ ه ق، نجف اشـرف ، چاپ دارالکتب الاسـلامیه تهران ، ۱۳۶۵ ه ش

۸۲. دعـائم الاسـلام ، نعمان بن محمّـد تمیمی مغربی ، ولادت ۲۵۹ ه ق مغرب ، وفـات ، ۶۳۶ ه ق، چاپ دارالمعارف مصـر ، ۱۳۸۵ ه ق .

۸۳. شـرح نهـج البلاغه ، عبدالحمید بن ابی الحدید معتزلی ، ولادت ۵۸۶ ه ق مـدائن ، وفات ۶۵۶ ه ق ، چـاپ ، کتابخانه آیت اللّه مرعشی قم، ۱۴۰۴ ه ق .

۸۴. عوالی اللآلی ، ابن ابی جمهور احسائی ، ولات : ۸۴۰ ه ق . احساءِ ، وفات اوایل قرن دهم هجری قمری ، چاپ ، انتشارات سید الشهداء(ع) قم ، ۱۴۰۵ ه ق .

۸۵. غررالحکم ، عبدالواحد بن تمیمی آمدی ، ولادت ۵۱۰

ص: ۵۴

ه ق آمد ، وفات ، ۵۵۰ ه ق، چاپ ، انتشارات دفتر تبلیغات قم ، ۱۳۶۶ ه ش .

۸۶. کافی ، ثقه الاسلام کلینی ، وفات ۳۲۹-۳۲۸ ه ق بغداد ، چاپ دارالکتب الاسلامیه تهران ، ۱۳۶۵ ه ش .

۸۷. مستدرک الوسائل ، محدث نوری ، ولادت ۱۲۵۴ ه ق نور ، وفات ، ۱۳۲۰ ه ق نجف اشرف ، چاپ ، مؤسسه آل البیت قم، ۱۴۰۸ ه ق .

۸۸. مَن لایحضره الفقیه، شیخ صدوق ، ولادت ۳۰۵ ه ق قم وفات ، ۳۸۱ ه ق ، چاپ : انتشارات جامعه مدرسین قم ، سال انتشار : ۱۴۱۳ ه ق.

۸۹. نوادر اشعری ، احمد بن محمّد بن عیسی اشعری ، ولادت ، قرن سوم هجری قمری قم . چاپ مدرسه امام مهدی(عج) قم ، ۱۴۰۸ ه ق .

۹۰. نهج البلاغه ، امام علی بن ابیطالب(ع) ، ولادت ، ۱۳ رجب ، مکّه ، ۳۰ عام الفیل شهادت ۲۱ رمضان سال ۴۰ ه ق کوفه ، ، چاپ انتشارات دارالهجره قم .

ص: ۵۵

۹۱. وسائل الشیعه ، شیخ حر عاملی ، ولادت ، ۱۰۲۳ ه ق جبل عامل ، وفات ۱۱۰۴ ه ق ، چاپ مؤسسه آل البیت قم ، ۱۴۰۹ ه ق .

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ یَسْتَوِی الَّذِینَ یَعْلَمُونَ وَالَّذِینَ لَا یَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ.ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که مـا را در دستیـابی به این هـدف یـاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادنـد تقـدیر و تشـکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصـفهان -خیابان عبـدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شـهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانه‌ای
قائمیه
اصفهان
www
برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشـــانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹